

ΕΙΣΗΓΗΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

Στο σχέδιο νόμου «για την έξοδο από την υπηρεσία δικαστικών λειτουργών της πολιτικής και ποινικής δικαιοσύνης».

Προς τη Βουλή των Ελλήνων

Η Κυβέρνηση, ύστερα από ενδελεχή διερεύνηση και προσεκτική διάγνωση των βαθύτερων αιτίων της υποβάθμισης της δικαστικής εξουσίας, εξήγγειλε ήδη μια σειρά μέτρων για την ανόρθωση και τον εκσυγχρονισμό της Δικαιοσύνης. Ένα από τα μέτρα αυτά πρωταρχικής και θεμελιακής σημασίας, είναι η εξυγίανση του δικαστικού σώματος. Στην θεσμοθέτηση αυτού του μέτρου αποσκοπεί το κατατιθέμενο προς ψήφιση από την Βουλή σχέδιο νόμου για την «έξοδο από την υπηρεσία δικαστικών λειτουργών της πολιτικής και ποινικής δικαιοσύνης».

Όπως είναι γνωστό, ο κλάδος της πολιτικής και ποινικής δικαιοσύνης υπέστη σ' όλη την κλίμακα της ιεραρχίας του τα δεινότερα πλήγματα από την απριλιανή δικτατορία. Οι αυθαίρετες απολύσεις δικαστών από το δικτατορικό καθεστώς, στις οποίες, δυστυχώς, συνέπραξε και ανώτατος δικαστικός λειτουργός και οι ποικιλόμορφες επεμβάσεις των ισχυρών του καθεστώτος εκείνου στην δικαιοσύνη αποτελούν τις πιο χαρακτηριστικές εκδηλώσεις μιάς γενικότερης διαβρωτικής διεργασίας, που άρχισε τότε και της οποίας ο αντίκτυπος επεκτάθηκε και στην μεταδικτατορική περίοδο. Η επούλωση του δικαστικού αυτού κλάδου από τα ηθικά τραύματα που υπέστη και η επαναφορά του στην συνταγματική ευρυθμία, έργο κατ' εξοχήν δυσχερές, δεν συντελέστηκαν πλήρως στο χρονικό διάστημα που διέρευσε μετά την μεταπολίτευση.

Εξ άλλου ο κλάδος αυτός, που είναι ο πολυπληθέστερος του δικαστικού σώματος, εμφάνισε και άλλα σοβαρά λειτουργικά προβλήματα: Αφ' ενός μικρό ποσοστό δικαστικών λειτουργών του εν λόγω κλάδου, παρά την φιλότιμη άσκηση των καθηκόντων τους, δεν παρουσίασαν δυνατότητες βελτίωσης της επιστημονικής τους στάθμης και εν γένει υπηρεσιακής εξέλιξης που θα επέτρεπαν την προσδοκία ότι θα απέβαιναν στο μέλλον χρήσιμοι στο δικαστικό σώμα. Στις περιπτώσεις αυτές επιβάλλεται να βρεθεί τρόπος εξόδου των ανωτέρω από την υπηρεσία, δεδομένου ότι η εφαρμογή των κειμένων διατάξεων για την απομάκρυνσή τους από την υπηρεσία θα προσέκρουε στο δισταγμό και την απροθυμία των αρμοδίων οργάνων, εφ' όσον οι εξερχόμενοι προώρως δεν θα τύχαιναν ικανής προστασίας. Αφ' ετέρου αρισμένοι δικαστικοί λειτουργοί, ετυχώς ελάχιστοι, εμφάνισαν στη συνολική δράση τους συμπτώματα μειωμένης αντίστασης στις ποικιλόμορφες εξωτερικές επιρροές και πιέσεις και χαλάρωσης της προσήλωσής τους στις αρχές και παραδόσεις του δικαστικού λειτουργήματος, που αποκαλύπτουν μία γενικότερη ηθική αδυναμία, η οποία, αναντίρρητα και προεχόντως περιλαμβάνεται στην έννοια της υπηρεσιακής ανεπάρκειας. Η παραμονή όμως τούτων στο δικαστικό σώμα είναι αυτή που τραυματίζει το κύρος της δικαιοσύνης. Οξύτατο σύνδρομο της συσσωρευμένης αυτής κατάστασης και απόδειξη του αδιέξοδου που δημιουργούν οι χρονικοί και οικονομικοί περιορισμοί κατά την εφαρμογή της πειθαρχικής διαδικασίας, αποτελούν η έκθεση Παπακωνσταντίνου, σε συνδιασμό με το πόρισμα Λινάρδου, που συγκλόνισαν την κοινή γνώμη. Για να τεθεί τέρμα σ' αυτή την απαράδεκτη κατάσταση επιβάλλεται η λήψη ενός νομοθετικού μέτρου, το οποίο ενώ θα ανταποκρίνεται στην καθιερωμένη, σε αρμονία με τις συνταγματικές εγγυήσεις της ισοβιότητας των δικαστικών λειτουργών και παραδοσιακά υπάρχουσα νομοθεσία, θα επιταχύνει όμως την σχετική διαδικασία, ώστε να μη παραμένει επί κακρό χρόνο η κατάσταση αυτή και να αποκατασταθεί το συντομότερο η εμπιστοσύνη του λαού στην δικαστική εξουσία.

Τις παραπάνω ανάγκες έρχεται να θεραπεύσει το υπό την κρίση σας νομοσχέδιο. Τούτο θεσπίζει κατ' αρχήν (άρθρα

1 και 2) το μέτρο της εθελουσίας εξόδου για εκείνους του δικαστικούς λειτουργούς, που παρά την σχετική επάρκειά θα κριθούν ότι δεν ανταποκρίνονται στις αυξημένες απαιτήσεις της σύγχρονης δικαιοδοτικής λειτουργίας. Το μέτρο αυτό συνοδεύεται με την παροχή ωρισμένων οικονομικών πλεονεκτημάτων, τα οποία, λόγω των απαιτήσεων του άρθρου 73 παρ. 2 του Συντάγματος, θα παρασχεθούν με ειδικό νόμο που θα συζητηθεί, ψηφιστεί και ισχύσει ταυτόχρονα. Περαιτέρω, για να μην επέλθει απογύμνωση του κλάδου και μάλιστα από ικανούς δικαστές, το άρθρο 1 παρ. 3 θέτει ένα αριθμητικό περιορισμό, 50 κατ' ανώτατο όριο, που αντιπροσωπεύει ποσοστό 4% περίπου στο σύνολο των υπηρετούντων δικαστικών λειτουργών τους οποίους αφορά το εν λόγω μέτρο και αναθέτει στις περιπτώσεις της εθελουσίας εξόδου στην κρίση του Α' Τμήματος του Ανωτάτου Δικαστικού Συμβουλίου της Πολιτικής και Ποινικής Δικαιοσύνης και προκειμένου για τους Ειρηνοδίκες του Β' Τμήματος του Συμβουλίου αυτού, το οποίο συντηθειμμένον μετά τον Ν. 184/1975 κατ' εναρμόνιση προς τις συνταγματικές διατάξεις που κατοχυρώνουν την αυτοδιοίκηση του δικαστικού σώματος, αποτελεί τον φυσικό κριτή των δικαστικών λειτουργών στα θέματα της εν γένει υπηρεσιακής τους εξέλιξης.

Το δεύτερο μέτρο που θεσπίζεται με το νομοσχέδιο (άρθρο 3) είναι η απομάκρυνση των δικαστικών λειτουργών δι τους οποίους υπάρχουν σοβαρά στοιχεία υπηρεσιακής ανεπάρκειας. Και γι' αυτούς όμως προβλέπεται να τηρηθεί απαρέγκλιτα η, σύμφωνα με τις συναγματικές εγγυήσεις το άρθρου 88 παρ. 4, νομοθετημένη από μακρού χρόνου διαδικασία, η οποία μάλιστα προς το συμφέρον του κύρους της δικαιοσύνης, προβλέπεται να ολοκληρωθεί μέσα στο απολύτως αναγκαίο, από τις παρομαρτούσες συνθήκες και σύγχρονο χρονικό διάστημα.

Με τις σκέψεις αυτές έχουμε την τιμή να υποβάλουμε τ παρόν σχέδιο νόμου υπό την κρίση σας και να παρακαλέσουμε να ψηφισθεί από την Βουλή.

Αθήνα, 8 Ιουνίου 1983

Οι Υπουργοί

Δικαιοσύνης
Γ. Α. ΜΑΓΚΑΚΗΣ

Οικονομικών
Δ. ΚΟΥΛΟΥΡΙΑΝΟΣ

ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ

Έξοδος από την υπηρεσία δικαστικών λειτουργών της πολιτικής και ποινικής δικαιοσύνης.

Άρθρο 1.

1. Οι Δικαστικοί λειτουργοί της πολιτικής και ποινικής δικαιοσύνης από το βαθμό του Πρωτοδίκη ή Αντεισαγγελέα Πρωτοδικών έως και το βαθμό του Αρεοπαγίτη ή Αντεισαγγελέα του Αρείου Πάγου και από το βαθμό του Ειρηνοδίκη Δ' τάξης έως και το βαθμό του Ειρηνοδίκη Α' τάξης, που έχουν συμπληρώσει δώδεκα έτη πραγματική υπηρεσία, μπορούν να ζητήσουν την εξόδο τους από την υπηρεσία, σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου αυτού.

2. Για την έξοδο, ο ενδιαφερόμενος υποβάλλει αίτηση στο Υπουργείο Δικαιοσύνης μέσα σε αποκλειστική προθεσμία ενός μηνός από την δημοσίευση του νόμου που προβλέπεται στο άρθρο 2 παράγραφος 2 του παρόντος. Η αίτηση δεν ανακαλείται. Αίρεση, προθεσμία ή όρος στην αίτηση λογίζονται σαν να μην υπάρχουν.

3. Το σύνολο των δικαστικών λειτουργών, που θα εξέλθουν από την υπηρεσία σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου αυτού, δεν μπορεί να υπερβεί τους πενήντα.

4. Μέσα σε ένα μήνα από τη λήξη της προθεσμίας της παραγράφου 2 του άρθρου αυτού, ο Υπουργός Δικαιοσύνης